

Bruksela, dnia 18.10.2023 r.
COM(2023) 641 final

KOMUNIKAT KOMISJI DO PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO I RADY

**w sprawie unijnego planu działania na rzecz zwalczania nielegalnego obrotu środkami
odurzającymi i przestępczości zorganizowanej**

1. WPROWADZENIE

Jednym z najpoważniejszych zagrożeń bezpieczeństwa, przed którymi stoi obecnie Europa, jest handel środkami odurzającymi w ramach przestępczości zorganizowanej, przy czym sytuacja stale się pogarsza: wyraźnie świadczy o tym bezprecedensowy wzrost ilości niedozwolonych środków odurzających dostępnych w Europie, w szczególności kokainy z Ameryki Południowej. W sierpniu 2023 r. rekord 8 ton kokainy skonfiskowanych w Rotterdamie (Niderlandy) został pobity w zaledwie 2 tygodnie w wyniku konfiskaty 9,5 tony tego środka odurzającego w porcie Algeciras (Hiszpania)). Coraz większy niepokój budzi ponadto produkcja i rozprzestrzenianie się w Europie narkotyków syntetycznych, będących przedmiotem obrotu na całym świecie. Wspólna analiza przeprowadzona przez Europol i Europejskie Centrum Monitorowania Narkotyków i Narkomanii (EMCDDA) wykazała, że **nielegalny obrót środkami odurzającymi jest jednym z głównych działań generujących zyski** w ramach przestępczości zorganizowanej, a według szacunków odpowiada za około jedną piątą dochodów z przestępstw na świecie¹.

W celu osiągnięcia dużych zysków siatki przestępcze stosują brutalną przemoc, korupcję i zastraszanie². Posiadają one również bardzo szerokie umiejętności w zakresie nawiązywania kontaktów i zatajania planów, co udowodniła likwidacja zaszyfrowanych narzędzi komunikacyjnych, takich jak EncroChat, **w wyniku której zatrzymano 6 558 osób na całym świecie**³. Przystępstwa gospodarcze i finansowe mają kluczowe znaczenie dla utrzymania wszelkiej innej działalności przestępczej, a z kolei korupcja ma zasadnicze znaczenie dla sieci przestępczych. Według szacunków Europolu 60 % sieci przestępczych działających w UE stosuje metody korupcyjne, aby osiągać nielegalne cele. W 2020 i 2021 r. w państwach członkowskich UE skonfiskowano **mienie pochodzące z przestępstw o średniej wartości około 4,1 mld EUR rocznie**. Stanowi to znaczny wzrost w porównaniu z wcześniejszymi latami, ale nadal wynosi mniej niż 2 % szacowanych rocznych dochodów z przestępczości zorganizowanej⁴. Te ogromne dochody uzyskiwane w wyniku nielegalnej działalności są wykorzystywane do finansowania innych przestępstw i prane przez profesjonalne grupy specjalizujące się w praniu pieniędzy. W dalszej kolejności wspomniane dochody przenikają do legalnej gospodarki w drodze inwestycji, co ma daleko idące i destabilizujące skutki dla społeczeństwa, praworządności i zaufania do organów publicznych.

Bardzo widocznym skutkiem tego zagrożenia jest globalny zasięg przestępców i pełna kontrola nad łańcuchami dostaw w ramach nielegalnego obrotu środkami odurzającymi, co doprowadziło do fali przemocy na ulicach. Do licznych ofiar należą nie tylko członkowie rywalizujących gangów, ale również niewinne osoby. W 2023 r. w styczniu była to 11-letnia dziewczynka w Antwerpii (Belgia), w sierpniu 10-letni chłopiec w Nîmes (Francja), a we wrześniu 13-letni chłopiec w Sztokholmie (Szwecja); wszyscy oni zginęli w wyniku przemocy związanej ze

¹ https://www.emcdda.europa.eu/publications/eu-drug-markets_en

² <https://www.europol.europa.eu/publications-events/main-reports/socta-report>

³ <https://www.europol.europa.eu/media-press/newsroom/news/dismantling-encrypted-criminal-encrochat-communications-leads-to-over-6-500-arrests-and-close-to-eur-900-million-seized>

⁴ „The Other Side of the Coin: An Analysis of Financial and Economic Crime” | Europol (europa.eu).

środkami odurzającymi. Ponadto szacuje się, że w 2021 r. w wyniku przedawkowania narkotyków zmarło w UE 6 200 osób⁵.

Skala zagrożenia oraz jego ogólnoświatowy zasięg wymagają **zdecydowanych i zrównoważonych działań** na szczeblu unijnym i globalnym. W związku z tym Komisja proponuje unijny plan działania na rzecz zwalczania nielegalnego obrotu środkami odurzającymi i przestępczości zorganizowanej. W tym planie działania określono 17 działań w czterech obszarach priorytetowych: wzmocnienie odporności centrów logistycznych dzięki sojuszowi portów europejskich, rozbijanie siatek przestępczych, intensyfikacja działań zapobiegawczych oraz zacieśnienie współpracy z partnerami międzynarodowymi. Działania te mają zostać wdrożone w 2024 i 2025 r.

2. STRATEGIA I REAKCJA UE

W **unijnej strategii zwalczania przestępczości zorganizowanej 2021–2025⁶** oraz w **strategii UE w dziedzinie narkotyków i planie działania UE w zakresie narkotyków na lata 2021–2025⁷** („strategie UE”) określono całościowe polityki UE mające na celu przeciwdziałanie tym zagrożeniom w drodze wspólnych działań UE i państw członkowskich.

UE realizuje obecnie te strategie i będzie nadal działać na rzecz osiągnięcia ich celów, jak podkreślono w szóstym sprawozdaniu z postępów w realizacji strategii UE w zakresie unii bezpieczeństwa⁸. Unijna strategia zwalczania przestępczości zorganizowanej przyczynia się do intensyfikacji wspólnych działań UE w walce z siatkami przestępczymi. Jednocześnie w strategii w dziedzinie narkotyków i planie działania w zakresie narkotyków UE określiła prace nad zrównoważonym i multidyscyplinarnym podejściem, które ma na celu zmniejszenie podaży środków odurzających przez poprawę bezpieczeństwa, zmniejszenie popytu na te substancje – za pomocą profilaktyki, leczenia i opieki – oraz przez przeciwdziałanie szkodom związanym z narkotykami. Jak określono we wspomnianej strategii, w 2024 r. Komisja rozpocznie zewnętrzną ocenę wdrażania strategii antynarkotykowej w celu przedstawienia sprawozdania dla Parlamentu Europejskiego i Rady wiosną 2025 r.

Jeżeli chodzi o **inicjatywy polityczne**, Komisja przedstawiła **kilka wniosków ustawodawczych** mających na celu wzmocnienie przepisów UE w zakresie zwalczania siatek przestępczych. Obejmuje to wzmocnienie dyrektywy w sprawie odzyskiwania i konfiskaty mienia⁹, zmianę dyrektywy (UE) 2019/1153, która umożliwia właściwym organom dostęp do scentralizowanych rejestrów rachunków bankowych, co ułatwia dochodzenia finansowe¹⁰, oraz pakiet mający na

⁵ Europejski raport narkotykowy z 2023 r., EMCDDA, https://www.emcdda.europa.eu/publications/european-drug-report/2023/drug-induced-deaths_en.

⁶ COM/2021/170 final.

⁷ COM/2020/606 final.

⁸ COM/2023/ [dokładny nr ref. zostanie dodany po ustaleniu].

⁹ COM/2022/245 final.

¹⁰ COM/2021/429 final.

celu wzmocnienie unijnych przepisów dotyczących przeciwdziałania praniu pieniędzy¹¹. Komisja przyjęła również wniosek dotyczący reformy unii celnej UE¹². Znacząco wzmocni to zdolność organów celnych w zakresie powstrzymywania wprowadzania do UE niebezpiecznych lub nielegalnych towarów, oraz znacznie poprawi współpracę między organami celnymi i organami ścigania. Ponadto w maju 2023 r. Komisja zaproponowała wzmocnienie przepisów UE dotyczących zwalczania korupcji¹³.

Zwiększono **zdolności w zakresie egzekwowania prawa przez wzmocnienie mandatu Europolu**¹⁴, **wniosek dotyczący kodeksu współpracy policyjnej**, który doprowadził do wydania zaleceń dotyczących operacyjnej współpracy policyjnej¹⁵, oraz przez przyjęcie dyrektywy w sprawie wymiany informacji między organami ścigania¹⁶. Do tych starań przyczyni się dodatkowo proponowana **zmiana rozporządzenia Prüm**¹⁷.

W ostatnich latach miała również miejsce intensyfikacja **reakcji organów sądowych UE**: utworzono Prokuraturę Europejską (EPPO)¹⁸ jako niezależną prokuraturę odpowiedzialną za prowadzenie postępowań przygotowawczych w sprawie przestępstw przeciwko interesom finansowym UE, ich ściganie oraz stawianie ich sprawców przed sądem. Prokuratura Europejska jest również właściwa w sprawach przestępstw dotyczących udziału w organizacji przestępczej, jeżeli celem działalności przestępczej takiej organizacji jest popełnienie przestępstw naruszających interesy finansowe Unii. Ponadto, aby ułatwić i przyspieszyć dostęp policji i organów sądowych do potrzebnych im informacji, UE przyjęła pakiet dotyczący transgranicznego dostępu do **elektronicznego materiału dowodowego**¹⁹.

Aby wesprzeć wspólną reakcję UE na problem środków odurzających, wzmocniono mandat EMCDDA. Ma to na celu w szczególności poprawę zdolności w zakresie oceny zagrożeń

¹¹ COM/2021/421 final, COM/2021/420 final, COM/2021/423 final oraz rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2015/847 z dnia 20 maja 2015 r. w sprawie informacji towarzyszących transferom środków pieniężnych i uchylenia rozporządzenia (WE) nr 1781/2006 (Tekst mający znaczenie dla EOG) (Dz.U. L 141 z 5.6.2015, s. 1).

¹² COM/2023/257 final.

¹³ COM/2023/234 final.

¹⁴ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/794 z dnia 11 maja 2016 r. w sprawie Agencji Unii Europejskiej ds. Współpracy Organów Ścigania (Europol), zastępujące i uchylające decyzje Rady 2009/371/WSiSW, 2009/934/WSiSW, 2009/935/WSiSW, 2009/936/WSiSW i 2009/968/WSiSW (Dz.U. L 135 z 24.5.2016, s. 53).

¹⁵ COM/2021/780 final.

¹⁶ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2023/977 z dnia 10 maja 2023 r. w sprawie wymiany informacji między organami ścigania państw członkowskich i uchylająca decyzję ramową Rady 2006/960/WSiSW (Dz.U. L 134 z 22.5.2023, s. 1).

¹⁷ COM/2021/784 final.

¹⁸ Rozporządzenie Rady (UE) 2017/1939 z dnia 12 października 2017 r. wdrażające wzmocnioną współpracę w zakresie ustanowienia Prokuratury Europejskiej („EPPO”) (Dz.U. L 283 z 31.10.2017, s. 1).

¹⁹ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2023/1543 z dnia 12 lipca 2023 r. w sprawie europejskich nakazów wydania i europejskich nakazów zabezpieczenia dowodów elektronicznych w postępowaniu karnym oraz w postępowaniu karnym wykonawczym w związku z wykonaniem kar pozbawienia wolności (Dz.U. L 191 z 28.7.2023, s. 118) oraz

dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2023/1544 z dnia 12 lipca 2023 r. w sprawie zharmonizowanych przepisów dotyczących wskazywania wyznaczonych zakładów i ustanawiania przedstawicieli prawnych w celu gromadzenia dowodów elektronicznych w postępowaniach karnych (Dz.U. L 191 z 28.7.2023, s. 181).

i wczesnego ostrzegania oraz rozszerzenie jej zakresu na politoksykomanie, rynki i podaż środków odurzających oraz prekursory narkotyków. EMCDDA stanie się nową **Agencją UE ds. narkotyków** i rozpocznie działalność 2 lipca 2024 r.²⁰ Ta nowa agencja będzie przeprowadzać oceny zagrożenia zdrowia i bezpieczeństwa związanego z narkotykami syntetycznymi. Agencja ta będzie również ściśle monitorować rozwój sytuacji w zakresie narkotyków syntetycznych w UE i przyczyniać się do opracowywania środków zaradczych. Ważnym krokiem będzie również opracowanie **europejskiego systemu powiadamiania dotyczącego narkotyków** w celu szybkiego informowania organów krajowych i (potencjalnych) użytkowników środków odurzających o wejściu na rynek nowych substancji niebezpiecznych. Ponadto w ramach nowego mandatu przewidziano, że wspomniana agencja będzie badać **prekursory narkotyków** oraz stworzy sieć laboratoriów kryminalistycznych i toksykologicznych w celu identyfikacji nowych substancji i możliwych tendencji.

Na **szczeblu operacyjnym** UE zwiększyła wsparcie na rzecz organów ścigania państw członkowskich. Obecnie stałym instrumentem o zwiększonym finansowaniu jest **europejska multidyscyplinarna platforma przeciwko zagrożeniom przestępstwami (EMPACT)**, będąca kierowanym przez państwa członkowskie podejściem operacyjnym do bezpieczeństwa wewnętrznego UE. W ramach EMPACT, przy wsparciu Komisji, będzie kontynuowana współpraca z partnerami międzynarodowymi. W złożonych postępowaniach przygotowawczych przeciwko siatkom przestępczym wysokiego ryzyka wsparcia udziela **sieć operacyjna skierowana przeciwko mafijnym organizacjom przestępczym (ang. Operational Network Against Mafia-Style Organised Criminal Groups)**²¹. Już w 2022 r. przyniosło to doskonałe wyniki operacyjne: 121 zatrzymań oraz skonfiskowane środki pieniężne o wartości 12 mln EUR. Zidentyfikowano 42 siatki przestępcze oraz prowadzono postępowania przygotowawcze w sprawie ponad 50 przestępców wysokiego szczebla, których ścigano przy wsparciu Europolu i Eurojustu. Obecnie pod przewodnictwem Belgii w latach 2022–2023 i Włoch w latach 2024–2025 Komisja popiera cele i innowacyjne podejście do tego nowego priorytetu oraz zachęca do wzięcia w nim udziału wszystkie państwa członkowskie i wszystkich partnerów międzynarodowych. Ponadto likwidacja zaszyfrowanych sieci komunikacyjnych, **EncroChat, SkyECC i ANOM**, przy wsparciu Europolu, doprowadziła do wielu aresztowań i konfiskat. W szczególności dostarczyła cennych informacji na temat działalności siatek przestępczych i stosowanych przez nie metod. Europol wspierał wiele innych udanych dochodzeń prowadzonych przez państwa członkowskie, takich jak **operacja „Desert Light”** w listopadzie 2022 r.²², w ramach której rozbito „super kartel” handlarzy kokainą.

Sukces Morskiego Centrum Analiz i Operacji ds. Zwalczania Narkotyków (MAOC-N) we wspieraniu przechwytywania na morzu doprowadził dotychczas do konfiskaty 327 653 ton kokainy i 667 344 ton konopi indyjskich²³. Ponadto Belgia i Niemcy rozpoczęły proces przystąpienia do MAOC-N. Zobowiązanie do prowadzenia wspólnych operacji w krajach

²⁰ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2023/1322 z dnia 27 czerwca 2023 r. w sprawie Agencji Unii Europejskiej ds. Narkotyków (EUDA) i uchylecia rozporządzenia (UE) nr 1920/2006 (Dz.U. L 166 z 30.6.2023).

²¹ Finansowana z Funduszu Bezpieczeństwa Wewnętrznego, 2 mln EUR na lata 2024–2025.

²² <https://www.europol.europa.eu/media-press/newsroom/news/heat-rising-european-super-cartel-taken-down-in-six-countries>

²³ [Statystyki – MAOC-N.](#)

pochodzenia i portach UE z udziałem MAOC-N, odpowiednich organów państw członkowskich oraz służb/agencji Komisji Europejskiej potwierdzono za pośrednictwem zmienionej **strategii Unii Europejskiej w zakresie bezpieczeństwa morskigo**²⁴ i jej planu działania.

Ponieważ przestępczość zorganizowana ma niemal zawsze charakter transgraniczny, UE zacieśnia partnerstwa z państwami trzecimi, zwłaszcza z państwami znajdującymi się na kluczowych szlakach narkotykowych. Obejmuje to wzmocnioną współpracę z **Ameryką Łacińską i regionem Karaibów**, w ramach nowego programu na rzecz stosunków między UE a Ameryką Łacińską i Karaibami²⁵, deklaracji ze szczytu UE–Wspólnota Państw Ameryki Łacińskiej i Karaibów (CELAC) z 17–18 lipca 2023 r.²⁶ oraz współpracy między UE a Komitetem Ameryki Łacińskiej ds. Bezpieczeństwa Wewnętrznego (CLASI), co potwierdza zobowiązanie do intensyfikacji działań w dziedzinie wymiaru sprawiedliwości, bezpieczeństwa oraz walki z międzynarodowymi siatkami przestępczymi. Skutecznymi instrumentami zwiększania krajowych i regionalnych zdolności do zwalczania przestępczości zorganizowanej okazały się regionalne programy pomocy technicznej, takie jak **EI PAcCTO, EUROFRONT i COPOLAD III**, a także **program dotyczący globalnych nielegalnych przepływów** (ang. „**Global Illicit Flows Programme**”).

W **Afryce Zachodniej** współpraca jest ukierunkowana na budowanie zdolności instytucji państwowych i organizacji regionalnych do zwalczania nielegalnego obrotu środkami odurzającymi na morzu. Od 2018 r. UE wprowadziła zestaw uzupełniających programów regionalnych mających na celu wspieranie starań państw ECOWAS na rzecz zwalczania międzynarodowej przestępczości zorganizowanej i nielegalnego obrotu, cyberprzestępczości, a także prania pieniędzy i finansowania terroryzmu²⁷. W **Rogu Afryki** do przerwania nielegalnego obrotu środkami odurzającymi i handlu bronią, a także do powstrzymania, zapobiegania i zwalczania aktów piractwa i rozboju u wybrzeży Somalii przyczynia się operacja Atalanta sił morskich UE. UE jest również zdecydowana wykorzystać specjalną **inicjatywę „Drużyna Europy” dotyczącą nielegalnych przepływów finansowych dla Afryki Subsaharyjskiej**, aby rozwiązać problem nielegalnych przepływów pieniężnych.

Głównym źródłem, miejscem tranzytu i miejscem przeznaczenia niedozwolonych środków odurzających są **Afryka Północna i Bliski Wschód**, a działalność związana z takimi środkami rozwija się. W ramach programów finansowanych przez UE, takich jak **EU4Monitoring Drugs**, przeanalizowano pojawienie się nowych szlaków nielegalnego obrotu środkami odurzającymi, rozszerzanie się rynków internetowych oraz dostępność szerszej gamy substancji.

Ponadto w **Azji Środkowej** UE opracowała dwa ważne regionalne programy bezpieczeństwa, aby zrealizować strategię pomocy partnerom z Azji Środkowej w radzeniu sobie z niektórymi zagrożeniami związanymi z przestępstwami przeciwko prawu antynarkotykowemu, w tym ze

²⁴ Zmienioną EUMSS przesłano Radzie do zatwierdzenia.

²⁵ JOIN(2023) 17 final.

²⁶ <https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-12000-2023-INIT/en/pdf>

²⁷ Zachodnioafrykańska odpowiedź w zakresie cyberbezpieczeństwa i walki z cyberprzestępczością (OCWAR-C), zachodnioafrykańska odpowiedź w zakresie walki z praniem pieniędzy i finansowaniem terroryzmu (OCWAR-M) oraz zachodnioafrykańska odpowiedź na nielegalny handel (OCWAR-T).

strony Afganistanu. Do ograniczania używania środków odurzających i wspierania polityki w dziedzinie narkotyków rządów Azji Środkowej, a w szczególności do poprawy dostępu do wysokiej jakości interwencji na rzecz ograniczania popytu na środki odurzające, przyczynia się **program antynarkotykowy dla Azji Środkowej (CADAP)**. **Program zarządzania granicami w Azji Środkowej** (program BOMCA) służy wspieraniu zrównoważonego rozwoju gospodarczego przez zintegrowane zarządzanie granicami, z naciskiem na budowanie zdolności i rozwój instytucjonalny, ułatwianie handlu, ulepszanie systemów zarządzania granicami oraz eliminowanie nielegalnego obrotu w Azji Środkowej.

Priorytetem pozostaje **współpraca UE z Bałkanami Zachodnimi**. Zwiększony udział partnerów z Bałkanów Zachodnich w międzynarodowych operacjach policji, ściślejsza współpraca tych partnerów z Europolem przez delegowanie urzędników łącznikowych do siedziby Europolu, zaangażowanie tych partnerów w ramach EMPACT oraz ich udział we wspólnych zespołach dochodzeniowo-śledczych przyniosły znaczące wyniki operacyjne. UE w dalszym ciągu będzie udzielać wsparcia finansowego i technicznego. Kluczowe znaczenie ma ustanowienie przez wszystkich partnerów z Bałkanów Zachodnich funkcjonujących systemów wczesnego ostrzegania i krajowych ośrodków obserwacyjnych ds. narkotyków, aby usprawnić wymianę danych z EMCDDA i zawrzeć porozumienia robocze z agencją UE.

Ponadto sześć państw członkowskich (Belgia, Niemcy, Francja, Włochy, Hiszpania i Niderlandy) utworzyło **koalicję przeciwko poważnej i zorganizowanej przestępczości** (ang. Coalition against Serious and Organised Crime), w której uczestniczą Komisja, Europol i Eurojust. Koalicja ta przedstawiła kilka ważnych działań operacyjnych będących przedmiotem wspólnego zainteresowania, które są zasadniczo zgodne ze strategiami UE i obejmują agencje, organy i ramy UE, między innymi EMPACT. Wspomniane działania są ukierunkowane w szczególności na określenie potrzeb operacyjnych, zwiększenie bezpieczeństwa centrów logistycznych i bezpieczeństwa morskiego, zakłócanie przepływów pieniężnych pochodzących z działalności przestępczej, wzmocnienie ścigania przestępstw za pomocą technologii i innowacji oraz poprawę współpracy międzynarodowej. Komisja uznaje działania podejmowane przez wspomnianą koalicję i przedstawia niniejszy plan działania, aby zrealizować te prace na kolejnym szczeblu oraz pokazać zaangażowanie UE na rzecz nasilenia starań.

3. DZIAŁANIA PRIORYTETOWE

Przestępcy szybko przystosowują się do nowych możliwości osiągnięcia zysku. Ponadto są zdecydowanie gotowi do wykorzystania zwiększonych wzajemnych powiązań społeczeństw i postępu technologicznego. W obliczu tego stale zmieniającego się zjawiska konieczne jest połączenie starań Komisji, Wysokiego Przedstawiciela, Parlamentu Europejskiego, Rady oraz agencji i organów UE w ramach szeregu działań priorytetowych. Realizacja odnośnych działań wymaga wdrożenia ich w drodze skutecznej współpracy w całej UE oraz ze strategicznymi partnerami międzynarodowymi, a także zdecydowanego zaangażowania politycznego wszystkich zainteresowanych stron.

W niniejszym planie działania skoncentrowano się na czterech obszarach priorytetowych wymagających wzmożonych działań.

Po pierwsze, przestępcy korzystają z centrów logistycznych w UE i państwach trzecich, aby prowadzić nielegalną działalność i wykorzystywać osoby narażone na zagrożenia do prowadzenia działalności przestępczej. UE musi zatem **wzmocnić odporność centrów logistycznych** na wykorzystywanie ich przez przestępców. Należy tego dokonać w ścisłej współpracy, ponieważ przestępcy stale szukają najsłabszego ogniwa.

Po drugie, siatki przestępcze działają dynamicznie i w coraz większym stopniu korzystają z wyspecjalizowanych dostawców usług przestępczych, co powoduje przyłączanie większej liczby podmiotów. Indywidualne zatrzymania są bardzo potrzebne, ale niewystarczające: zasadnicze znaczenie ma zwiększenie zdolności organów ścigania i organów sądowych do **rozbijania siatek przestępczych, zakłócania ich modeli biznesowych oraz konfiskaty zysków**.

Konieczne jest również położenie silnego nacisku **na prewencję**: aby zapobiec wykorzystywaniu ludzi i przedsiębiorstw przez siatki przestępcze, w ramach trwałego rozwiązania należy zająć się podstawowymi przyczynami przestępczości zorganizowanej i podejmować działania przeciwko działalności przestępczej. Wymaga to nie tylko starań ze strony organów ścigania, ale również gmin i społeczności lokalnych.

Ponadto przestępczość zorganizowana zawsze była zjawiskiem globalnym, ale ostatnie osiągnięcia technologiczne umożliwiły przestępcom prowadzenie działalności na całym świecie oraz kierowanie swoimi nielegalnymi przedsiębiorstwami spoza UE. Zasadnicze znaczenie dla przerwania szlaków dostaw w celach przestępczych i wspierania poprawy zarówno w zakresie egzekwowania prawa, jak i współpracy sądowej ma zatem **współpraca międzynarodowa**.

3.1. Sojusz portów europejskich: wzmocnianie odporności centrów logistycznych

Centra logistyczne stanowią kluczowe bramy wjazdowe umożliwiające dobrobyt gospodarczy UE, transport towarów w całej UE oraz właściwe funkcjonowanie jednolitego rynku. Porty odpowiadają za około 75 % wolumenu handlu zagranicznego UE i 31 % handlu wewnętrznego UE. Każdego roku 400 mln pasażerów wchodzi na pokład i schodzi na ląd w portach UE²⁸. Strategiczna rola centrów logistycznych sprawia jednak, że są one narażone na **przemyt środków odurzających i wykorzystywanie przez siatki przestępcze wysokiego ryzyka** oraz na czynniki umożliwiające funkcjonowanie tych siatek, co uznano w strategii UE w dziedzinie narkotyków i planie działania UE w zakresie narkotyków.

Jak podkreślono we **wspólnym sprawozdaniu** przygotowanym przez **Europol i Komitet Sterujący ds. Bezpieczeństwa portów w Antwerpii, Hamburgu/Bremerhaven i Rotterdamie**

²⁸ Komisja Europejska, Dyrekcja Generalna ds. Mobilności i Transportu, „Assessment of potential of maritime and inland ports and inland waterways and of related policy measures, including industrial policy measures – Final report” (Ocena potencjału portów morskich i śródlądowych oraz śródlądowych dróg wodnych, a także powiązanych środków z zakresu polityki, w tym środków z zakresu polityki przemysłowej – Sprawozdanie końcowe), Urząd Publikacji, 2020, <https://data.europa.eu/doi/10.2832/03796>.

w sprawie siatek przestępczych w portach UE²⁹, istnieje wiele możliwości infiltracji przestępczej i wykorzystywania tych portów do nielegalnych przewozów. Przestępcy wykorzystują różne metody transportu środków odurzających za pomocą kontenerów morskich. Metody te obejmują wykorzystywanie kontenerów, które są rzadziej sprawdzane, stosowanie kodów referencyjnych skradzionych kontenerów (fałszowanie PIN), kopiowanie numerów rejestracyjnych kontenerów oraz korzystanie z zespołów odbierających, które czekają na odpowiednie momenty, aby podjąć przesyłkę. Co istotne, te często stosowane metody opierają się na **korupcji**, ponieważ siatki przestępcze wykorzystują osoby pracujące w portach do organizowania transportu kontenerów zawierających środki odurzające i nielegalne towary do UE³⁰.

Siatki przestępcze szybko dostosowują swoje szlaki dostaw do mniej chronionych lub mniejszych portów. Zwiększenie bezpieczeństwa centrów logistycznych wymaga zatem **wspólnego podejścia UE**, w ramach którego zaangażowane strony współpracują w skoordynowany sposób. Skuteczne działania na rzecz ochrony portów rozpoczynają się od **jasnej oceny obecnych luk i niedociągnięć**. W związku z tym Komisja przystąpiła do **oceny tematycznej Schengen dotyczącej nielegalnego obrotu środkami odurzającymi w portach**. Jej wynikiem będzie sprawozdanie oceniające zawierające najlepsze praktyki w 2023 r., a na początku 2024 r. – wniosek dotyczący zaleceń Rady.

Ponadto zwalczanie nielegalnego obrotu środkami odurzającymi – w tym zakłócanie tego obrotu na niższym szczeblu po przybyciu do portów – będzie częścią **dwóch badań rozpoczętych przez Komisję w 2023 r. na temat danych morskich oraz potrzeb organów ścigania w transporcie kolejowym i drogowym**, których wyniki spodziewane będą w 2024 r.

Aby wdrożyć te i inne ustalenia oraz najlepsze praktyki, Komisja proponuje wzmocnienie odporności portów za pośrednictwem **sojuszu portów europejskich**. Będzie to wymagało mobilizacji środowiska organów celnych jako pierwszej linii obrony przed nielegalnym obrotem, lepszej współpracy organów ścigania w celu rozbijania siatek przestępczych stojących za nielegalnym obrotem środkami odurzającymi oraz ustanowienia partnerstwa publiczno-prywatnego w celu połączenia działań na rzecz zwalczania nielegalnego obrotu środkami odurzającymi i ochrony logistyki, technologii informacyjnej, zasobów ludzkich oraz procesów operacyjnych przed infiltracją przestępczą.

Działanie 1: Mobilizowanie społeczności celnej przeciwko nielegalnemu obrotowi środkami odurzającymi

Główne podmioty: Komisja, Europejski Urząd ds. Zwalczania Nadużyć Finansowych, państwa członkowskie (w szczególności organy celne)

²⁹https://www.europol.europa.eu/cms/sites/default/files/documents/Europol_Joint-report_Criminal%20networks%20in%20EU%20ports_Public_version.pdf

³⁰ Ibidem.

Pierwszą linią obrony na granicach zewnętrznych UE z myślą o ochronie UE przed nielegalnym obrotem, zapewnianiu bezpieczeństwa jej obywateli oraz ochronie jej interesów finansowych są organy celne państw członkowskich³¹. W tym kontekście, gdy **niemal 70 % wszystkich konfiskat narkotyków dokonywanych przez organy celne ma miejsce w portach UE**, konieczne jest wzmocnienie skutecznej koordynacji i współpracy między organami celnymi, które muszą działać jednomyślnie, a innymi zainteresowanymi stronami, zwłaszcza organami policji. Aby bronić granic UE, organy celne powinny nadal skutecznie wykorzystywać dostępne polityki oraz narzędzia w zakresie zarządzania ryzykiem i kontroli.

W związku z tym za pośrednictwem sojuszu portów europejskich oraz dzięki finansowaniu w ramach programu „Cła”³² Komisja ustanowi **ramy ułatwiające skuteczne zarządzanie ryzykiem i kontrole celne związane z przemysłem niedozwolonych środków odurzających i prekursorów narkotyków**, aby zapewnić współpracę organów celnych wraz z Komisją. Pierwszym krokiem będzie utworzenie **specjalnej grupy projektowej**, w skład której wejdą przedstawiciele organów celnych państw członkowskich na szczeblu zarządzania i ekspertów. Powyższa grupa projektowa rozpozna sytuację w terenie, będzie pracować nad wspólnym zrozumieniem i skoordynowanym podejściem, określi luki i niedociągnięcia w dozorcze celnym, sporządzi ocenę zagrożenia i ryzyka, określi wspólne kryteria ukierunkowania i będzie dzielić się najlepszymi praktykami.

Pozwoli to stworzyć warunki dla jeszcze bardziej skoordynowanych i skutecznych kontroli celnych dzięki określeniu **wspólnych kryteriów ryzyka** oraz **priorytetowych kontroli celnych** na szczeblu UE. Komisja zaproponuje państwom członkowskim ich wdrożenie, co połączy unijne i krajowe narzędzia zarządzania ryzykiem. Wspomniane priorytetowe kontrole przyczynią się do poprawy analizy, koordynacji i współpracy między państwami członkowskimi w czasie rzeczywistym oraz pozwolą wypracować rozwiązania mające na celu wyeliminowanie słabych punktów w portach i w łańcuchu dostaw. Kontrole te umożliwią także wypróbowanie podejścia do zorganizowanej wymiany informacji (interoperacyjność lub systematyczna wymiana danych) w celu wsparcia walki z nielegalnym obrotem środkami odurzającymi i prekursorami narkotyków.

Kontynuacją tego działania od połowy 2024 r. będzie ustanowienie przez Komisję **nowego zespołu ekspertów** w ramach programu „Cła”. Zespół ten będzie korzystać ze specjalnego budżetu i specjalnych zasobów oraz wykorzystywać metodykę i osiągnięcia jednego z najbardziej wydajnych i operacyjnych zespołów ekspertów³³. Przekształcenie grupy

³¹ Rezolucja Rady w sprawie współpracy celnej w dziedzinie egzekwowania prawa i jej wpływu na bezpieczeństwo wewnętrzne UE.

³² Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/444 z dnia 11 marca 2021 r. w sprawie ustanowienia programu „Cła” na rzecz współpracy w dziedzinie cel (Dz.U. L 87 z 15.3.2021, s. 1).

³³ CELBET (zespół ekspertów ds. wschodniej i południowo-wschodniej granicy lądowej) to zespół ekspertów państw członkowskich skupiający 11 wschodnich i południowo-wschodnich państw członkowskich (BG, FI, EE, EL, HR, HU, LT, LV, PL, SK, RO) i finansowany w ramach programu „Cła”. Był on szczególnie skuteczny we wprowadzaniu rozwiązań operacyjnych w terenie, udowodnił doświadczenie we współpracy z innymi organami ścigania i ostatecznie zapewnia zharmonizowane przeprowadzanie kontroli celnych na granicy lądowej UE.

projektowej w ten nowy zespół ekspertów pozwoli zapewnić większą elastyczność skoordynowanych działań organów celnych, zarówno pod względem tematycznym, jak i geograficznym. U podstaw tego zespołu będzie leżeć lepsza współpraca operacyjna, nie tylko w portach, ale również na innych granicach (lądowych, powietrznych). Wynika to z faktu, że skuteczne podejście do walki z nielegalnym obrotem środkami odurzającymi wymaga wdrożenia skoordynowanych działań UE obejmujących wszystkie rodzaje transportu. Takie podejście przyczyniłoby się również do skuteczniejszej współpracy operacyjnej z państwami trzecimi i innymi organami ścigania.

Ponadto **od 2024 r.** Komisja będzie wykorzystywać **instrument wsparcia finansowego na rzecz sprzętu do kontroli celnej (CCEi)**³⁴ do wspierania tego priorytetu UE przez przeznaczenie **ponad 200 mln** EUR na finansowanie najnowocześniejszego sprzętu, który może pomóc organom celnym w skanowaniu kontenerów i innych środków transportu, zwiększając tym samym skuteczność zarządzania ryzykiem celnym oraz kontroli związanych z niedozwolonymi środkami odurzającymi i prekursorami narkotyków. Obejmuje to wsparcie dla laboratoriów celnych, które otrzymają również sprzęt do analizowania środków odurzających i sprostania coraz poważniejszym wyzwaniom związanym z preprekursorami.

Działanie 2: Wzmocnienie operacji organów ścigania w portach

Główne podmioty: państwa członkowskie, Komisja, Europejski Urząd ds. Zwalczania Nadużyć Finansowych, Europol, Eurojust, EPPO

Skuteczne podejście do nielegalnego obrotu środkami odurzającymi nie kończy się w centrach logistycznych ani w żadnej innej części łańcucha dostaw tych środków. Ponieważ UE zbiorowo zwiększa swoją skuteczność w zakresie wczesnego wykrywania niedozwolonych środków odurzających, zasadnicze znaczenie ma **zagwarantowanie starannego prowadzenia dochodzeń i ścigania nielegalnego obrotu środkami odurzającymi w celu wykazania, że to przestępstwo nie popłaca**. Można tego dokonać przez ściganie sprawców oraz siatek, do których należą. Skoordynowane egzekwowanie prawa ma zasadnicze znaczenie dla prowadzenia postępowań przygotowawczych w sprawie siatek przestępczych, których dotyczyły konfiskaty. Przykładowo w niektórych przypadkach organy policji mogłyby zdecydować się na monitorowanie kontenerów do celów nadzoru w koordynacji z organami celnymi, zamiast natychmiastowej konfiskaty ich zawartości. Inną możliwością jest wszczęcie postępowań przygotowawczych w sprawach o przestępstwa komputerowe w celu wykrycia ewentualnych nadużyć systemów oprogramowania stosowanych do kontroli w portach. Ponadto organy ścigania mogłyby prowadzić postępowania przygotowawcze w sprawie zarzutów korupcji, w tym działając jako punkt kontaktowy dla sygnalistów.

³⁴ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/1077 z dnia 24 czerwca 2021 r. w sprawie ustanowienia, w ramach Funduszu Zintegrowanego Zarządzania Granicami, instrumentu wsparcia finansowego na rzecz sprzętu do kontroli celnej (Dz.U. L 234 z 2.7.2021, s. 1).

Komisja będzie nadal wspierać **EMPACT** i powiązane z nią operacje jako platformę na potrzeby całościowego podejścia do nielegalnego obrotu środkami odurzającymi. Komisja będzie również nadal promować współpracę w ramach EMPACT jako jednego z głównych katalizatorów rozwoju sojuszu portów europejskich.

W EMPACT istnieją dwa priorytety operacyjne, w ramach których policja i organy celne współpracują w zwalczaniu nielegalnego obrotu środkami odurzającymi: **konopiami indyjskimi, kokainą i heroiną oraz narkotykami syntetycznymi i nowymi substancjami psychoaktywnymi**. W tym przypadku organy ścigania nadal prowadzą dochodzenia i wymieniają się danymi wywiadowczymi na temat produkcji i wykrywania narkotyków, szlaków nielegalnego obrotu oraz metod stosowanych przez siatki nielegalnego obrotu środkami odurzającymi, które to dane można wykorzystać w kryteriach kierunkowania działań i w profilach ryzyka. Podejmowane środki obejmują bardziej ustrukturyzowaną i systematyczną wymianę istotnych informacji o ryzyku, wzmocnienie strategicznego i taktycznego obrazu wywiadowczego dotyczącego nadużywania legalnych struktur biznesowych, wykrywanie i eliminowanie nielegalnych laboratoriów zajmujących się produkcją i wywozem narkotyków syntetycznych i nowych substancji psychoaktywnych oraz wdrażanie określonych operacji transgranicznych ukierunkowanych na zwalczanie przemieszczania kokainy, konopi indyjskich, heroiny, narkotyków syntetycznych i nowych substancji psychoaktywnych. Biorąc pod uwagę globalny charakter nielegalnego obrotu środkami odurzającymi, Komisja koordynuje i wspiera międzynarodowy udział w tych dwóch priorytetach. Obecnie 18 państw niebędących członkami UE podejmuje działania w związku z konopiami indyjskimi, kokainą i heroiną, a 13 w związku z narkotykami syntetycznymi i nowymi substancjami psychoaktywnymi. W latach 2024–2025 Komisja zacieśni współpracę dzięki zapewnieniu **dotatkowego wsparcia na rzecz dalszej integracji państw niebędących członkami UE** w ramach tych dwóch priorytetów. Niezbędne będzie aktywne zaangażowanie zarówno organów celnych państw członkowskich, jak i państw trzecich.

Komisja będzie również nadal wspierać i rozwijać dwie sieci laboratoriów (**Europejską Sieć Laboratoriów Celnych i Europejską Sieć Instytutów Kryminalistycznych**). Laboratoria te pomagają policji i organom celnym w prowadzeniu postępowań przygotowawczych i kontroli oraz będą działały na rzecz zacieśnienia współpracy laboratoriów z organami ścigania. Ponadto technologie wynikające z projektów UE w ramach programu „Horyzont 2020” zapewniają wyposażenie organów ścigania w nowe zdolności, umożliwiając skuteczniejsze wykrywanie niedozwolonych środków odurzających i prekursorów na granicach³⁵.

Działanie 3: Partnerstwo publiczno-prywatne przeciwko przemytowi środków odurzających i infiltracji przestępczej

³⁵ Border detection of illicit drugs and precursors by highly accurate electrosensors (Wykrywanie na granicach niedozwolonych środków odurzających i prekursorów narkotyków za pomocą wysoce skutecznych czujników elektrycznych) | BorderSens | Projekt | Zestawienie informacji | „Horyzont 2020” | CORDIS | Komisja Europejska (europa.eu).

Główne podmioty: Komisja, państwa członkowskie, Europol, EMCDDA, zainteresowane strony z sektora publicznego i prywatnego

Wiele podmiotów publicznych i prywatnych, poczynając od **władz portowych po przedsiębiorstwa żeglugowe i innych usługodawców**, odgrywa kluczową rolę w **ochronie bezpieczeństwa portów**. Podmioty te są pierwszym punktem kontaktowym w walce przeciwko przemytowi środków odurzających i infiltracji przestępczej. Wynika to z faktu, że wykorzystują one procesy, systemy i sprzęt, które mogą pomóc w określaniu zagrożeń wewnętrznych w obrębie morskich łańcuchów dostaw, od lokalizowania pochodzenia przesyłek po węzły tranzytowe i przeładunkowe, aż po ostateczne miejsce przeznaczenia. Władze portowe i prywatne przedsiębiorstwa żeglugowe muszą być świadome swojej roli w walce z nielegalnym obrotem środkami odurzającymi i infiltracją przestępczą. Takie władze i przedsiębiorstwa powinny dysponować narzędziami niezbędnymi do śledzenia kontenerów i zabezpieczania obszarów portowych za pomocą kamer, czujników i skanerów. Powinny również dysponować środkami umożliwiającymi odpowiednie monitorowanie i sprawdzanie pracowników, aby uniknąć prób korupcji ze strony siatek przestępczych.

Nie mogą jednak robić tego samodzielnie. Aby uniknąć nielegalnego obrotu środkami odurzającymi i infiltracji przestępczej, UE musi połączyć siły. **Współpraca sektora prywatnego i organów ścigania** może przyczynić się do określenia i wdrożenia operacyjnych i konkretnych rozwiązań pozwalających zapobiec infiltracji portów UE przez siatki przestępcze oraz wykorzystywaniu tych portów do celów nielegalnego obrotu środkami odurzającymi. W tym kontekście Komisja opowiada się za pełnym i dokładnym wdrożeniem i egzekwowaniem odpowiednich przepisów UE³⁶ (w tym w zakresie postępowań sprawdzających dotyczących kluczowych pracowników lub sprawdzania ich przeszłości).

Aby wzmocnić odporność centrów logistycznych, Komisja zrzeczy wszystkie odpowiednie podmioty publiczne i prywatne w ramach **partnerstwa publiczno-prywatnego**: państwa członkowskie, władze lokalne, organy ścigania, w tym organy celne, agencje UE i podmioty prywatne w portach. Wspomniany sojusz obejmie wykorzystywanie wiedzy fachowej i doświadczenia sektora publicznego i prywatnego oraz promowanie najlepszych praktyk i należytej staranności. W ramach sojuszu zostaną wprowadzone skoordynowane środki mające na celu zintensyfikowanie działań na rzecz walki z nielegalnym obrotem środkami odurzającymi i ochrony centrów logistycznych przed infiltracją przestępczą. Prace sojuszu będą ukierunkowane na wymianę informacji strategicznych i operacyjnych. Komisja zastanowi się nad najskuteczniejszym sposobem wymiany informacji między członkami sojuszu.

3.2.Rozbijanie siatek przestępczych wysokiego ryzyka

³⁶ Zob. rozporządzenie (WE) nr 725/2004 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 31 marca 2004 r. w sprawie podniesienia ochrony statków i obiektów portowych (Dz. U. L 129 z 29.4.2004, s. 6) oraz dyrektywa 2005/65/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 26 października 2005 r. w sprawie wzmocnienia ochrony portów (Dz. U. L 310 z 25.11.2005, s. 28).

Aby osiągnąć duże korzyści finansowe, siatki przestępcze rozwijały się w szybkim tempie. Coraz większa złożoność i elastyczność krajobrazu przestępczego sprawiają, że prowadzenie postępowań przygotowawczych w sprawie przestępczości zorganizowanej jest szczególnie trudne, ponieważ po zatrzymaniu jednego członka siatki może on być łatwo zastąpiony innym. Ponadto siatki przestępcze wykorzystują zaawansowane techniki, aby chronić swoje mienie przed wykryciem. Korzystają z usług pośredników wysokiego szczebla prowadzących równoległe systemy podziemne, takie jak hawala, które nie są objęte formalnym systemem finansowym³⁷.

Jak określono w unijnej strategii zwalczania przestępczości zorganizowanej, aby skutecznie zwalczać taką przestępczość, **konieczne jest rozbitcie siatek przestępczych**. Wymaga to lepszego obrazu wywiadowczego sytuacji; specjalistycznych, dobrze wyszkolonych służb dysponujących odpowiednimi narzędziami; skutecznego, ukierunkowanego i skoordynowanego działania organów ścigania i organów sądowych oraz solidnych ram prawnych przeciwko przestępczości zorganizowanej, w ramach których należy działać.

Działanie 4: Mapowanie siatek przestępczych, które stanowią największe zagrożenie dla społeczeństwa

Główne podmioty: Komisja, państwa członkowskie, Europol, Eurojust, CEPOL

Aby wywrzeć największy wpływ, organy ścigania i organy sądowe powinny zwrócić szczególną uwagę na **siatki, które stanowią największe zagrożenia dla społeczeństwa**. Te siatki przestępcze wysokiego ryzyka wykorzystują korupcję, infiltrują legalną gospodarkę, dopuszczają się aktów przemocy, w tym zastraszania, oraz prowadzą równoległe podziemne systemy finansowe.

Aby zająć się tymi organizacjami przestępczymi, konieczna jest zmiana paradygmatu: **odejście od koncentrowania się na poszczególnych przestępcach i określonych przestępstwach na rzecz prowadzenia postępowań przygotowawczych w sprawie całych siatek oraz ich ścigania**. Nowy priorytet – **siatki przestępcze wysokiego ryzyka – w ramach EMPACT** stanowi podwaliny tych wspólnych prac, w których uczestniczą organy ścigania i organy sądowe państw członkowskich UE oraz partnerzy międzynarodowi (w tym 37 państw niebędących członkami UE w 2023 r.) przy wsparciu instytucji, agencji i organów Unii.

Kolejnym krokiem będzie przeprowadzenie przez Europol, przy wsparciu państw członkowskich, **mapowania na początku 2024 r. w celu identyfikacji siatek przestępczych** stwarzających największe zagrożenia, niezależnie od tego, czy działają one w państwach UE, czy też w państwach niebędących członkami UE. Umożliwi to również identyfikację kluczowych członków siatek przestępczych wysokiego ryzyka lub czynników umożliwiających ich funkcjonowanie. Wspomniane mapowanie przyczyni się do znacznej **poprawy obrazu wywiadowczego** w obszarze przestępczości, który zostanie uwzględniony w specjalnych

³⁷ [„The Other Side of the Coin: An Analysis of Financial and Economic Crime” | Europol \(europa.eu\).](https://www.europol.europa.eu/other-topics/the-other-side-of-the-coin)

ocenach zagrożeń i pomoże nadać priorytet postępowaniom przygotowawczym. Mapowanie należy **regularnie aktualizować**, tak aby organy były świadome zmian w działaniach i metodach siatek. Ponadto Komisja, państwa członkowskie i Europol powinny dążyć do opracowania **wspólnych wskaźników i ocen** w ramach EMPACT, aby umożliwić porównywalność danych do 2025 r. Co więcej, Komisja zbada możliwości stworzenia przez UE synergii z analizą danych wywiadowczych dotyczących przestępstw prowadzoną przez Interpol.

Działanie 5: Sieć wyspecjalizowanych prokuratorów i sędziów na potrzeby rozbijania siatek przestępczych

Główne podmioty: Eurojust, Europol, państwa członkowskie

Siatki przestępcze i ich nielegalne działania często obejmują różne jurysdykcje, ale ten fakt nie zawsze jest znany na początku postępowania przygotowawczego w jednym państwie członkowskim. Nawet jeżeli prowadzący postępowania przygotowawcze są świadomi zasięgu geograficznego siatki przestępczej, napotykają **praktyczne przeszkody**. Przeszkody te obejmują trudności związane z identyfikacją odpowiedników tych siatek w innych państwach członkowskich lub niewystarczającą znajomość szczegółowych przepisów w innych państwach członkowskich, na przykład dotyczących zasad przeprowadzania czynności w ramach postępowania przygotowawczego.

Aby rozbijać siatki przestępcze i ich modele biznesowe w całej UE, organy muszą **budować zaufanie i kontakty** na potrzeby wczesnej wymiany informacji oraz wszczynania równoległych postępowań przygotowawczych w tych państwach członkowskich, w których stwierdzono powiązania. W trakcie całego postępowania niezbędny jest regularny dialog między zaangażowanymi organami sądowymi, aby zapewnić dostosowanie strategii postępowania i przyspieszyć transgraniczne gromadzenie dowodów.

Aby wzmocnić wymianę informacji i współpracę między organami sądowymi w zakresie **złożonych dochodzeń transgranicznych** w sprawie przestępczości zorganizowanej, **przy wsparciu Eurojustu należy utworzyć sieć wyspecjalizowanych prokuratorów i sędziów z państw członkowskich**. Sieć ta będzie ośrodkiem wiedzy specjalistycznej stanowiącej wsparcie dla organów sądowych oraz będzie ułatwiać wymianę takiej wiedzy, najlepszych praktyk i innej wiedzy w zakresie prowadzenia postępowań przygotowawczych w sprawie przestępczości zorganizowanej i jej ścigania. Wspomniana sieć będzie sprzyjać dialogowi między poszczególnymi zaangażowanymi organami krajowymi, stanowić forum do omawiania problemów prawnych i praktycznych oraz promować wykorzystywanie Eurojustu w sprawach dotyczących transgranicznej przestępczości zorganizowanej.

Działanie 6: Ułatwianie dochodzeń finansowych

Główne podmioty: Komisja, państwa członkowskie, Europol, Eurojust, CEPOL

Ponieważ priorytetem przestępczości zorganizowanej jest osiągnięcie zysku, najskuteczniejszym sposobem pozbawienia przestępców ich znaczących nielegalnych dochodów jest **zasada**

podążania śladem pieniędzy. W konkluzjach Rady w sprawie usprawniania dochodzeń finansowych w celu zwalczania poważnej i zorganizowanej przestępczości³⁸ państwa członkowskie zobowiązały się do **usprawnienia dochodzeń finansowych** jako kluczowego elementu zwalczania przestępczości zorganizowanej. Zbliżające się przyjęcie przez Parlament Europejski i Radę wniosku Komisji w sprawie **odzyskiwania i konfiskaty mienia** przyczyni się do ulepszenia systematycznych dochodzeń finansowych. Dochodzenia te zostaną ułatwione dzięki niedawnemu porozumieniu dotyczącemu **łączenia rejestrów rachunków bankowych**, a także dzięki zastrzonym **przepisom dotyczącym przeciwdziałania praniu pieniędzy**. Po przyjęciu pakietu legislacyjnego dotyczącego przeciwdziałania praniu pieniędzy i finansowaniu terroryzmu przyszły Urząd ds. Przeciwdziałania Praniu Pieniędzy (AMLA) zapewni wsparcie operacyjne jednostkom analityki finansowej przy prowadzeniu wspólnych analiz. Przyczyni się to do skuteczniejszego wykrywania i skuteczniejszej analizy spraw transgranicznych.

W uzupełnieniu przepisów dotyczących przeciwdziałania praniu pieniędzy niektóre państwa członkowskie ustanowiły **partnerstwa publiczno-prywatne** umożliwiające **wymianę informacji operacyjnych między organami i bankami oraz instytucjami finansowymi i kredytowymi**. Partnerstwa te pomagają wykrywać trudne do namierzenia działania podmiotom prywatnym, które odgrywają wiodącą rolę w identyfikacji nielegalnych przepływów finansowych wśród miliardów transakcji mających miejsce każdego dnia. Aby ułatwić rozwój tego rodzaju współpracy między państwami członkowskimi, partnerstwo publiczno-prywatne Europolu ds. informacji finansowych opracuje, w granicach zakresu działania Europolu, **plan działania** podsumowujący ramy prawne i praktyczne kroki podjęte w państwach członkowskich i państwach trzecich **w celu ustanowienia** do połowy 2024 r. **partnerstw przeciwko praniu pieniędzy**. W planie tym należy uwzględnić najlepsze praktyki i względy prawne przedstawione w dokumencie roboczym służb Komisji na ten temat³⁹ oraz wynik negocjacji w sprawie pakietu dotyczącego przeciwdziałania praniu pieniędzy. Podstawę powyższego planu powinny stanowić w szczególności działania już podjęte przez państwa członkowskie w celu zapewnienia, aby wymiana danych osobowych ograniczała się do tego, co jest konieczne i proporcjonalne do celu, jakim jest zapobieganie przestępstwom prania pieniędzy, ich wykrywanie i prowadzenie postępowań przygotowawczych w ich sprawie, a także do celu zabezpieczeń ustanowionych w celu ochrony danych osobowych.

Organy ścigania powinny systematyczniej korzystać z **równoległych dochodzeń finansowych** podczas prowadzenia postępowań przygotowawczych w sprawie przestępczości zorganizowanej. Prowadzenie złożonych dochodzeń finansowych wymaga jednak wiedzy specjalistycznej, specjalistycznych zdolności oraz narzędzi technologicznych. Kluczowe znaczenie dla wspierania państw członkowskich ma wchodzący w skład Europolu **Europejski Ośrodek ds. Przestępczości Gospodarczej i Finansowej**, który w 2022 r. wspierał ponad 400 dochodzeń

³⁸ ST 8927/20, <https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-8927-2020-INIT/pl/pdf>

³⁹ Dokument roboczy służb Komisji, „On the use of public-private partnerships in the framework of preventing and fighting money laundering and terrorist financing” (W sprawie wykorzystania partnerstw publiczno-prywatnych w ramach zapobiegania praniu pieniędzy i finansowaniu terroryzmu oraz zwalczania tych zjawisk), Bruksela, 27.10.2022 r. (SWD(2022) 347 final).

finansowych⁴⁰, oraz Eurojust, który zapewnia właściwym organom wytyczne i najlepsze praktyki w zakresie odzyskiwania nielegalnego mienia. W szczególności powyższy ośrodek może zapewnić cenne wsparcie na rzecz wspólnych działań w zakresie postępowań przygotowawczych w sprawie podziemnych systemów bankowych. Ponadto **zdolności szkoleniowe CEPOL-u** mogą pomóc państwom członkowskim w zwiększeniu umiejętności i wiedzy specjalistycznej organów ścigania w dochodzeniach finansowych.

Stworzenie profilu finansowego siatki przestępczej wymaga zebrania i przeanalizowania różnych źródeł informacji, w tym informacji o kryptoaktywach, które są często wykorzystywane przez grupy zajmujące się nielegalnym obrotem środkami odurzającymi do ukrywania śladu finansowego. Wymaga to również harmonizacji poszczególnych formatów gromadzonych danych, określenia podmiotów w nieustrukturyzowanych zbiorach danych oraz analizy krzyżowej dużej liczby tematów. Niektóre państwa członkowskie, takie jak Hiszpania, Łotwa i Słowenia opracowały lub opracowują w tym celu **własne narzędzia analizy transakcji finansowych. Narzędzie ma³tch w ramach FIU.net**, obsługiwane i zarządzane przez Komisję od 2021 r., umożliwia jednostkom analityki finansowej porównywanie informacji (np. dotyczących transakcji) w sposób spseudonimizowany i pozwala tym jednostkom ustalać w czasie rzeczywistym, czy dany temat jest już znany innej jednostce. Jeżeli tak jest, istnieje możliwość wymiany informacji i wspólnego budowania dochodzeń. Zdecydowanie zachęca się jednostki analityki finansowej do pełnego wykorzystania funkcji ma³tch w ramach FIU.net.

Ponadto w ramach **programu „Horyzont Europa”** w czerwcu 2024 r. Komisja opublikuje zaproszenie do składania wniosków dotyczących badań naukowych i innowacji w dziedzinie bezpieczeństwa, które pozwoli zapewnić dalsze możliwości finansowania rozwoju i wykorzystania określonych narzędzi do prowadzenia skutecznych dochodzeń finansowych⁴¹.

Działanie 7: Ułatwianie postępowań przygotowawczych w sprawach o przestępstwa komputerowe

Główne podmioty: Komisja, państwa członkowskie, Europol, Eurojust, CEPOL

Tak, jak nasza codzienna działalność w coraz większym stopniu przenosi się do internetu, podobnie dzieje się z nielegalną działalnością. Prowadzący postępowania przygotowawcze stoją w obliczu rzeczywistości, w której przestępcy szybko korzystają z możliwości oferowanych przez świat internetowy i nieustannie wykorzystują coraz więcej zaawansowanych technologii do osiągnięcia celów. W związku z tym Komisja zamierza zbadać szereg aspektów prac w odpowiedzi na te zmiany. W czerwcu 2023 r. Komisja powołała **grupę wysokiego szczebla ds. dostępu do danych do celów skutecznego egzekwowania prawa**⁴². W skład tej grupy wysokiego szczebla wchodzi organy ścigania i organy sądowe, eksperci ds. ochrony danych,

⁴⁰ <https://www.europol.europa.eu/about-europol/european-financial-and-economic-crime-centre-efecc>

⁴¹ <https://ec.europa.eu/info/funding-tenders/opportunities/portal/screen/opportunities/topic-details/horizon-cl3-2024-fct-01-08>

⁴² COM/2023/3647 final.

prywatności i cyberbezpieczeństwa, sektor prywatny, organizacje pozarządowe i środowiska akademickie. Grupa ta analizuje wyzwania, przed którymi stoją pracownicy organów ścigania w codziennej pracy, oraz potencjalne rozwiązania służące przewyciężeniu tych wyzwań w celu zapewnienia odpowiedniego dostępu do danych, zwalczania przestępczości i zwiększenia bezpieczeństwa publicznego w epoce cyfrowej. **W 2024 r.** wspomniana grupa **sporządzi sprawozdanie** zawierające zalecenia techniczne, operacyjne lub prawne.

Komisja pomaga również zwiększyć **zdolności organów państw członkowskich do prowadzenia postępowań przygotowawczych w sprawach o przestępstwa komputerowe** zapewniając w tym celu wsparcie europejskiej grupie ds. szkolenia i edukacji w zakresie cyberprzestępczości⁴³ w zakresie rozwijania zasobów szkoleniowych. W ciągu ostatnich 3 lat grupa ta przeszkoliła co najmniej 1 000 funkcjonariuszy policji. Ponadto Komisja finansuje Europejskie Stowarzyszenie ds. Rozwijania Technologii Zwalczania Cyberprzestępczości⁴⁴ z myślą o opracowaniu narzędzi cyfrowych wspierających postępowania przygotowawcze, które to narzędzia są następnie bezpłatnie udostępniane unijnym organom ścigania i Europolowi. Eurojust wspiera walkę z cyberprzestępczością za pośrednictwem europejskiej sieci sądowej ds. cyberprzestępczości, zapewniając strategiczne wsparcie i najlepsze praktyki.

Sam nielegalny obrót środkami odurzającymi odbywa się również w sieci, zarówno na kryptorynkach, jak i w ogólnodostępnej części internetu, w tym za pośrednictwem mediów społecznościowych. Zwalczanie tego rodzaju nielegalnego obrotu wiąże się z poważnymi wyzwaniami. Komisja będzie działać na rzecz rozwiązania problemu nielegalnego obrotu środkami odurzającymi w internecie, w tym w drodze współpracy z sektorem prywatnym za pośrednictwem **Forum UE ds. Internetu**. W 2024 r. forum to przedstawi **pakiet wiedzy** mający na celu wspieranie przedsiębiorstw z sektora mediów społecznościowych w lepszym moderowaniu treści dotyczących środków odurzających na ich platformach. Ponadto w 2024 r. Komisja opracuje **narzędzie informatyczne**, aby pomóc organom ścigania w **monitorowaniu ciemnej sieci** w celu zwalczania nielegalnego obrotu środkami odurzającymi⁴⁵. Ponadto w ramach programu „Horyzont Europa” od listopada 2023 r. Komisja będzie finansować projekt badawczy w zakresie bezpieczeństwa, obejmujący wykorzystanie sztucznej inteligencji do zwalczania produkcji niedozwolonych środków odurzających i nielegalnego obrotu nimi.

Działanie 8: Wykorzystanie potencjału wpisów do Systemu Informacyjnego Schengen

Główne podmioty: Komisja, państwa członkowskie, Europol

Transgraniczna wymiana informacji operacyjnych ma zasadnicze znaczenie dla wykrywania i zatrzymywania przestępców. Elementy Systemu Informacyjnego Schengen (SIS) – dzięki

⁴³ <https://www.ecteg.eu/>

⁴⁴ <https://www.eactda.eu/>

⁴⁵ Realizując działanie przygotowawcze dotyczące skoordynowanego przez UE monitorowania ciemnej sieci w celu zwalczania działalności przestępczej, zaproponowane przez Parlament Europejski, z udziałem EMCDDA i Europolu, zgodnie ze strategią UE w dziedzinie narkotyków i planem działania UE w zakresie narkotyków.

nowym ramom prawnym, które weszły w życie w marcu 2023 r.⁴⁶ – pomagają zapobiegać niewykrytemu przemieszczaniu się przestępców i terrorystów na terytorium UE lub ich wjazdowi na jej terytorium. Zmodernizowany SIS obejmuje nowe kategorie wpisów i identyfikatory biometryczne (takie jak odfiski linii papilarnych dłoni, ślady palców i zapisy DNA) na potrzeby prawidłowej identyfikacji osób posługujących się fałszywą tożsamością podczas podróży oraz informacje o samochodach lub innych przedmiotach, z których korzystają takie osoby. Nowe wpisy dotyczące osób i przedmiotów wprowadzane w celu prowadzenia niejawnych kontroli, rozpytań kontrolnych lub kontroli szczególnych umożliwiają organom gromadzenie ukierunkowanych informacji na temat osób podejrzanych o poważne przestępstwo, przestępczość zorganizowaną lub terroryzm.

Ponadto wzmocniony niedawno mandat Europolu umożliwia tej agencji wspieranie państw członkowskich w przetwarzaniu danych przekazywanych przez państwa niebędące członkami UE lub organizacje międzynarodowe. Europol może również zaproponować, aby państwa członkowskie wprowadzały do SIS wpisy informacyjne⁴⁷.

W związku z tym stanowczo zachęca się państwa członkowskie do pełnego wykorzystania narzędzi dostępnych w SIS w celu zwalczania poważnej i zorganizowanej przestępczości. W szczególności niezwykle ważne jest, aby państwa członkowskie dokonywały wpisów dotyczących członków siatek przestępczych wysokiego ryzyka lub czynników umożliwiających ich funkcjonowanie w systemie i zgłaszały trafienia Europolowi. W marcu 2023 r. Komisja rozpoczęła **badanie mające na celu rozpoznanie, ocenę i zaproponowanie różnych wariantów** wprowadzania innowacji w zakresie wymiany informacji uzupełniających dotyczących wpisów do SIS przez biura krajowe (biura SIRENE), aby umożliwić lepsze wykorzystanie tych informacji. W 2026 r. Komisja przeprowadzi ogólną ocenę systemu centralnego SIS, wymiany informacji uzupełniających między organami krajowymi, w tym ocenę automatycznego systemu identyfikacji daktyloskopijnej, oraz kampanii informacyjnych dotyczących SIS.

Działanie 9: W kierunku solidniejszych ram prawnych przeciwko przestępczości zorganizowanej

Główne podmioty: Komisja, Parlament Europejski, Rada, wysoki przedstawiciel

⁴⁶ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/1862 z dnia 28 listopada 2018 r. w sprawie utworzenia, funkcjonowania i użytkowania Systemu Informacyjnego Schengen (SIS) w dziedzinie współpracy policyjnej i współpracy wymiarów sprawiedliwości w sprawach karnych, zmiany i uchylecia decyzji Rady 2007/533/WSiSW oraz uchylecia rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1986/2006 i decyzji Komisji 2010/261/UE (Dz.U. L 312 z 7.12.2018, s. 56).

⁴⁷ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2022/991 z dnia 8 czerwca 2022 r. zmieniające rozporządzenie (UE) 2016/794 w odniesieniu do współpracy Europolu z podmiotami prywatnymi, przetwarzania danych osobowych przez Europol w celu wspierania postępowań przygotowawczych oraz roli Europolu w zakresie badań naukowych i innowacji (Dz.U. L 169 z 27.6.2022, s. 1).

Skuteczne ramy prawne UE mają zasadnicze znaczenie dla zapewnienia organom ścigania i organom sądowym narzędzi niezbędnych do zwalczania przestępczości zorganizowanej. W opublikowanym w lutym 2023 r. badaniu oceniającym skuteczność decyzji ramowej z 2008 r. w sprawie przestępczości zorganizowanej⁴⁸ zwrócono uwagę na **znaczne rozbieżności między państwami członkowskimi pod względem przestępstw, kar i narzędzi stosowanych w postępowaniach przygotowawczych** związanych z udziałem w organizacji przestępczej. Różnice te są źródłem przeszkód we współpracy transgranicznej i mogą zniechęcać organy do prowadzenia postępowań przygotowawczych w sprawie siatek przestępczych i ich członków.

Aby zaradzić stwierdzonym niedociągnięciom, Komisja będzie współpracować z państwami członkowskimi, Parlamentem Europejskim, agencjami i organami UE oraz innymi zainteresowanymi stronami w celu wzmocnienia **ram prawnych przeciwko przestępczości zorganizowanej** i ich wdrażania. W ocenie istniejących ram prawnych trzeba będzie również przeanalizować **zharmonizowane definicje prawne** przestępczości zorganizowanej i dostosować je do realiów siatek przestępczych oraz ich głównych członków, aby zapewnić **odstrasżające sankcje** za przynależność do organizacji przestępczej lub jej prowadzenie. Aby właściwe organy mogły lepiej wykrywać zorganizowaną działalność przestępczą i prowadzić postępowania przygotowawcze w jej sprawie, w ramach wspomnianego przeglądu należy zbadać środki służące zapewnieniu organom dostępu do odpowiednich **specjalnych technik dochodzeniowych**. Należy zastanowić się nad potrzebą wprowadzenia dodatkowych środków, takich jak **krajowe strategie przeciwko przestępczości zorganizowanej**, a także **wyspecjalizowanych jednostek** dysponujących wiedzą specjalistyczną z kilku dziedzin na potrzeby przeprowadzania złożonych postępowań przygotowawczych. Ponadto w ramach przeglądu należy zbadać, czy konieczne byłyby środki na szczeblu UE w celu ułatwienia współpracy ze **świadkami koronnymi**.

Jeżeli chodzi w szczególności o nielegalny obrót środkami odurzającymi, w 2024 r. zostanie przeprowadzona ocena **decyzji ramowej Rady 2004/757/WSiSW ustanawiającej minimalne przepisy określające znamiona przestępstw i kar w dziedzinie nielegalnego handlu narkotykami**⁴⁹. Przepisy, zwłaszcza te dotyczące sankcji karnych, można by zmienić, zmodernizować i wzmocnić.

Na szczeblu UE powinny mieć miejsce dalsze rozważania nad innymi środkami, które ograniczają możliwość dostępu członków siatek przestępczych do rynku wewnętrznego UE. Niektóre środki, które zostały zastosowane przez państwa trzecie, mogłyby stanowić cenne uzupełnienie działań organów ścigania i pozwoliłyby odciąć przestępców od funduszy, które umożliwiają im infiltrację gospodarki, oraz ograniczyć ich zdolność do prowadzenia działalności transgranicznej, zwłaszcza gdy podejrzany znajduje się poza UE.

⁴⁸ Decyzja ramowa Rady 2008/841/WSiSW z dnia 24 października 2008 r. w sprawie zwalczania przestępczości zorganizowanej (Dz.U. L 300 z 11.11.2008, s. 42).

⁴⁹ Decyzja ramowa Rady 2004/757/WSiSW z dnia 25 października 2004 r. ustanawiająca minimalne przepisy określające znamiona przestępstw i kar w dziedzinie nielegalnego handlu narkotykami (Dz.U. L 335 z 11.11.2004, s. 8).

3.3. Zapobieganie

Komisja uważa, że **zapobieganie przestępczości stanowi integralną część długoterminowej reakcji w zakresie zwalczania przestępczości zorganizowanej**. Polityka UE w zakresie zapobiegania przestępczości jest ukierunkowana na tworzenie barier technicznych lub administracyjnych, które uniemożliwiają jednostkom popełnianie przestępstw. Ponadto w ramach tej polityki promuje się wymianę doświadczeń i najlepszych praktyk w celu złagodzenia czynników zachęcających do przestępczości i recydywy, w tym działania mające na celu ochronienie ludzi przed trudnymi sytuacjami, które mogą prowadzić do zachowań przestępczych. Zapobieganie stanowi integralną część unijnej polityki bezpieczeństwa, obejmującej środki odurzające⁵⁰, korupcję⁵¹, cyberprzestępczość⁵² i wiele innych dziedzin.

Wielodyscyplinarne i międzyagencyjne podejście do zapobiegania przestępczości powinno obejmować ścisłą współpracę z władzami lokalnymi i społeczeństwem obywatelskim. Może to przyczynić się do zmniejszenia prawdopodobieństwa działalności przestępczej przez tworzenie barier, podnoszenie świadomości potencjalnych ofiar oraz wspieranie osób i społeczności narażonych na zagrożenia w celu ograniczenia ryzyka dopuszczania się przestępstw. Komisja wspiera państwa członkowskie oraz lokalnych decydentów i praktyków w **promowaniu opartych na dowodach polityk i narzędzi na rzecz zapobiegania przestępczości**. Komisja podkreśla również, że decydenci i praktycy na szczeblu unijnym, krajowym i lokalnym muszą **łączyć się oraz wymieniać informacjami** za pośrednictwem jasno określonych i ugruntowanych kanałów rozpowszechniania i kanałów komunikacyjnych.

Działanie 10: Zapobieganie przestępczości zorganizowanej za pośrednictwem środków administracyjnych

Główne podmioty: Komisja, państwa członkowskie, Europol, europejska sieć ds. podejścia administracyjnego

Ponad 80 % siatek przestępczych działających obecnie w UE wykorzystuje legalne struktury biznesowe do działalności przestępczej⁵³. Siatki te zakładają na przykład małe przedsiębiorstwa w celu prania nielegalnych zysków lub konkurowania w procedurach udzielania zamówień publicznych, a tym samym oszukują instytucje publiczne. W związku z tym ważne jest, aby **organy administracyjne były świadome** istotnej roli, jaką mogą odegrać w zwalczaniu przestępczości zorganizowanej. Ponadto na szczeblu krajowym i lokalnym **należy wprowadzić odpowiednie procedury** umożliwiające zamknięcie przedsiębiorstwa, sprawdzenie jego przeszłości przed udzieleniem zezwoleń, zamówień publicznych i dotacji oraz wprowadzenie

⁵⁰ COM/2020/606 final.

⁵¹ COM/2023/234 final.

⁵² https://home-affairs.ec.europa.eu/policies/internal-security/cybercrime_en

⁵³ <https://www.europol.europa.eu/publications-events/main-reports/socta-report>

innych barier, takich jak inspekcje (np. inspekcje zdrowia lub pracy), które uniemożliwiają przestępcom popełnienie przestępstwa.

Kilka państw członkowskich posiada dobrze rozwinięte ramy i ich władze lokalne są **uprawnione do korzystania z narzędzi administracyjnych w celu zapobiegania infiltracji przestępczej** legalnych przedsiębiorstw i infrastruktury administracyjnej. W innych państwach członkowskich **podejście administracyjne** jest jednak nadal słabo rozwinięte. Ponadto różnice w krajowych ramach i praktykach komplikują współpracę transgraniczną, co sprawia, że w przypadku zamknięcia przez organy poprzedniego przedsiębiorstwa przestępcy mogą łatwo przekroczyć granicę w celu utworzenia nowych nielegalnych przedsiębiorstw.

W związku z tym należy jeszcze bardziej wzmocnić wymianę najlepszych praktyk i wytycznych między wszystkimi państwami członkowskimi, aby pomóc państwom członkowskim w tworzeniu krajowych ram w celu stosowania podejścia administracyjnego. **W 2024 r. Komisja opracuje praktyczne wytyczne** dotyczące stosowania narzędzi administracyjnych i wymiany informacji w walce z infiltracją przestępczą. Prace te będą opierać się na doświadczeniach Regionalnego Centrum Informacji i Wiedzy Specjalistycznej UE⁵⁴ (finansowanego przez UE projektu wspierającego transgraniczne podejście administracyjne między Belgią, Niemcami i Niderlandami), europejskiej sieci ds. podejścia administracyjnego⁵⁵ i EMPACT.

Podejście administracyjne jest jednym z dziewięciu wspólnych horyzontalnych celów strategicznych EMPACT. Komisja usilnie zachęca państwa członkowskie i Europol do wdrożenia w latach 2024–2025 konkretnych środków operacyjnych, które przyczyniają się do osiągnięcia tego celu.

Działanie 11: Zwalczanie rozprzestrzeniania preprekursorów

Główne podmioty: Komisja, Parlament Europejski, Rada, EMCDDA

Przestępcy wykorzystują substancje chemiczne potrzebne do produkcji produktów codziennego użytku i przekierowują je do produkcji niedozwolonych środków odurzających. UE wprowadziła już przepisy, aby ograniczyć i kontrolować dostęp do tych prekursorów narkotyków⁵⁶. Przestępcy mogą jednak z łatwością obejść istniejące kontrole tych substancji w drodze tworzenia coraz to nowych preprekursorów: chemikaliów pokrewnych tradycyjnym prekursorom narkotyków. Są one produkowane w celu obejścia kontroli celnych i nie posiadają żadnego znanego, legalnego zastosowania.

⁵⁴ [EURIEC – EU Regional Information and Expertise Centre.](#)

⁵⁵ [Strona główna – Europejska sieć ds. podejścia administracyjnego.](#)

⁵⁶ Rozporządzenie Rady (WE) nr 111/2005 z dnia 22 grudnia 2004 r. określające zasady nadzorowania handlu prekursorami narkotyków pomiędzy Wspólnotą a państwami trzecimi (Dz.U. L 22 z 26.1.2005, s. 1) oraz rozporządzenie (WE) nr 273/2004 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 11 lutego 2004 r. w sprawie prekursorów narkotykowych (Dz.U. L 47 z 18.2.2004, s. 1).

Obowiązujące ramy legislacyjne UE dotyczące prekursorów narkotyków⁵⁷ opierają się na czasochłonnym podejściu polegającym na klasyfikacji kolejnych substancji jedna po drugiej, co utrudnia nadążanie za tempem innowacji przestępczości zorganizowanej. W odpowiedzi na identyfikację nowej substancji jako prekursora narkotyków i późniejsze zaklasyfikowanie jej do kontroli i monitorowania zorganizowane grupy przestępcze nieznacznie zmieniają strukturę molekularną i tworzą nowy preprekursor. Działanie to zajmuje znacznie mniej czasu niż klasyfikacja (kontrola) substancji.

W związku z tym, począwszy od 2024 r., Komisja planuje określić innowacyjne sposoby **przyspieszenia i rozszerzenia istniejącego podejścia do klasyfikacji prekursorów narkotyków**. Zakres substancji sklasyfikowanych zostanie rozszerzony o wyraźnie określone pochodne i powiązane substancje chemiczne, które można łatwo przekształcić w substytuty lub wykorzystać jako substytuty podczas nielegalnej produkcji. Określanie terminów klasyfikacji. Ponadto, we współpracy z Parlamentem Europejskim i Radą, Komisja dołoży wszelkich starań, aby przyspieszyć procedurę przyjmowania przyszłych aktów delegowanych klasyfikujących kolejne substancje. Komisja proponuje jak najpełniejsze wdrożenie tego nowego podejścia w istniejących ramach prawnych UE podczas klasyfikacji dodatkowych substancji.

Na późniejszym etapie, po dogłębnej analizie przedmiotowych kwestii i możliwych rozwiązań oraz w oparciu o wyniki oceny unijnych rozporządzeń w sprawie prekursorów narkotyków⁵⁸, Komisja może **dokonać przeglądu tych rozporządzeń**⁵⁹ również w celu rozwiązania wskazanych problemów związanych z preprekursorami. Komisja wspiera międzynarodowe wysiłki i będzie nadal wspierać je w przyszłości. UE dąży do zacieśnienia wielostronnej współpracy i podnoszenia świadomości w zakresie wyzwań związanych z substancjami niesklasyfikowanymi, w szczególności preprekursorami. UE ściśle monitoruje również prace Komisji Organizacji Narodów Zjednoczonych ds. Środków Odurzających, która regularnie dokonuje przeglądu i analizy problemu środków odurzających na świecie, oraz wnosi wkład w te prace. UE będzie nadal ściśle współpracować z **Międzynarodowym Organem Kontroli Środków Odurzających** i państwami o podobnych poglądach, które podejmują konkretne działania przeciwko temu zjawisku. Konieczne jest zwiększenie zdolności reagowania, ponieważ obecnie przestępcy mają dużo czasu, aby znaleźć sposób obejścia kontroli.

Działanie 12: Zapobieganie werbowaniu dzieci i młodzieży przez siatki przestępcze

Główne podmioty: Komisja, państwa członkowskie (w tym władze lokalne), EMCDDA, Europejska Sieć Zapobiegania Przestępczości, organizacje społeczeństwa obywatelskiego

⁵⁷ Rozporządzenie Rady (WE) nr 111/2005 z dnia 22 grudnia 2004 r. określające zasady nadzorowania handlu prekursorami narkotyków pomiędzy Wspólnotą a państwami trzecimi (Dz.U. L 22 z 26.1.2005, s. 1) oraz rozporządzenie (WE) nr 273/2004 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 11 lutego 2004 r. w sprawie prekursorów narkotykowych (Dz.U. L 47 z 18.2.2004, s. 1).

⁵⁸ COM/2020/768 final.

⁵⁹ Rozporządzenie Rady (WE) nr 111/2005 z dnia 22 grudnia 2004 r. określające zasady nadzorowania handlu prekursorami narkotyków pomiędzy Unią a państwami trzecimi (Dz.U. L 22 z 26.1.2005, s. 1) oraz rozporządzenie (WE) nr 273/2004 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 11 lutego 2004 r. w sprawie prekursorów narkotykowych (Dz.U. L 47 z 18.2.2004, s. 1).

Siatki przestępcze, w tym handlarze narkotyków, wykorzystują osoby narażone na zagrożenia i młodzież, a nawet dzieci do prowadzenia działalności przestępczej. Obejmuje to kradzieże z włamaniem, kradzieże w sklepach, opróżnianie pojemników wypełnionych środkami odurzającymi, podkładanie materiałów wybuchowych, popełnianie oszustw internetowych lub „użyczanie” rachunków bankowych. W poszukiwaniu sposobu zarobienia „łatwych pieniędzy” młodzież jest skłonna do przerwania nauki lub zatrudnienia. Aby chronić młodzież i utrudnić działalność przestępczą, **należy inwestować w skuteczne strategie i narzędzia zapobiegania przestępczości.**

Zapobieganie przestępczości obejmuje **społeczności lokalne, rodziny, szkoły, sektor pomocy społecznej, społeczeństwo obywatelskie, organy ścigania, sądownictwo, władze więzienne i sektor prywatny.** W tym kontekście bardzo istotne jest skuteczne wykorzystanie zasobów unijnych i krajowych w celu poprawy spójności społecznej, rozwiązania problemu bezrobocia i zapewnienia, aby młodzież nie porzucała nauki. Za pośrednictwem Europejskiego Funduszu Społecznego+ Komisja będzie nadal pomagać młodzieży narażonej na zagrożenia w rozwijaniu jej potencjału dzięki wspieraniu lokalnych inicjatyw w zakresie zwalczania ubóstwa, włączenia społecznego i bezrobocia młodzieży, zgodnie z wdrażaniem Europejskiego filaru praw socjalnych⁶⁰.

Wykorzystując doświadczenie Europejskiej Sieci Zapobiegania Przemocności, sieci upowszechniania wiedzy o radykalizacji postaw i EMPACT, Komisja usprawni wymianę wiedzy i najlepszych praktyk w zakresie zapobiegania przestępczości. Wraz z państwami członkowskimi, Europejską Siecią Zapobiegania Przemocności i innymi zainteresowanymi stronami **w 2024 r.** Komisja zorganizuje **konferencję wysokiego szczebla na temat zapobiegania przestępczości** dla osób odpowiedzialnych za wdrażanie polityki w zakresie zapobiegania przestępczości i decydentów oraz przedstawi zbiór **najlepszych praktyk w zakresie zapobiegania rekrutowaniu w obszarze przestępczości zorganizowanej.**

Działanie 13: Poprawa bezpieczeństwa publicznego i zdrowia publicznego w obszarach, na które mają wpływ zażywanie i sprzedaż narkotyków oraz przestępstwa związane z narkotykami.
Główne podmioty: Komisja, państwa członkowskie, EMCDDA

W niektórych państwach UE zaczęły powstawać ośrodki przestępczości związanej z narkotykami. W niektórych miejscach, takich jak dzielnice miejskie, stacje kolejowe i stacje metra oraz opuszczone obszary miejskie, ryzyko **sprzedaży narkotyków, używania narkotyków i przestępstw związanych z narkotykami** jest szczególnie wysokie. Wynika to z wielu **czynników**, w tym ubóstwa i wykluczenia społecznego. Prowadzi to do braku poczucia bezpieczeństwa wśród społeczności lokalnych, a osoby używające narkotyków na tych obszarach nadal cierpią z powodu problemów zdrowotnych, stygmatyzacji i szkód społecznych. Władze lokalne nie są w stanie samodzielnie sprostać wyzwaniom związanym z takim nasileniem nielegalnej działalności, które wymagają zrównoważonych rozwiązań.

⁶⁰ COM/2017/250 final.

Ze względu na znaczne różnice w sytuacjach lokalnych, regionalnych i krajowych należy określić ukierunkowane rozwiązania łączące odpowiedzi organów ścigania ze środkami socjalnymi i zdrowotnymi. Kluczowe znaczenie ma stworzenie przestrzeni wymiany najlepszych praktyk i podejść opartych na dowodach między zainteresowanymi stronami. Przy wsparciu EMCDDA Komisja zorganizuje w 2024 r. konferencję wysokiego szczebla, w której wezmą udział przedstawiciele organów ścigania, pracownicy służby zdrowia i pracownicy socjalni oraz władze lokalne, w celu opracowania najlepszych praktyk. W ramach EMPACT prowadzone będą wspólne działania i szkolenia oparte na Europejskim programie profilaktyki⁶¹ EMCDDA.

3.4. Współpraca międzynarodowa

Globalny zasięg siatek przestępczych i ich wzajemne powiązania sprawiły, że **znalezienie kompleksowych rozwiązań poza granicami** stało się dla UE pilniejszą kwestią. W walce z nielegalnym obrotem środkami odurzającymi traktuje się priorytetowo współpracę z tymi państwami i regionami, przez które przebiegają główne szlaki dostaw narkotyków i które szczególnie odczuwają negatywne skutki handlu narkotykami. Bardzo istotna jest również współpraca z kluczowymi partnerami, którzy mogą pomóc w dostarczaniu rozwiązań. Działania zewnętrzne i partnerstwa UE są kompleksowe i koncentrują się zarówno na zapobieganiu, jak i zwalczaniu przestępczości zorganizowanej.

UE powinna nadal usprawniać współpracę w zakresie ścigania przestępstw i współpracę sądową z tymi państwami, których krajowe ramy prawne są nadużywane przez przestępców w celu pozostania w ukryciu lub zatajenia majątku. Ponadto w ramach **strategii Global Gateway**⁶² UE będzie nadal inwestować w potrzeby partnerów związane z infrastrukturą, w szczególności eliminując słabe punkty centrów logistycznych za pomocą specjalnych inicjatyw „Drużyna Europy”, które wspierają również bezpieczeństwo i rozwój technologiczny.

Jeżeli chodzi o **ochronę portów** przed infiltracją przestępczą, w ramach współpracy z państwami niebędącymi członkami UE Komisja podkreśla znaczenie pełnego przestrzegania przez nie Międzynarodowej konwencji o bezpieczeństwie życia na morzu (konwencja SOLAS) (zwłaszcza środków szczególnych mających na celu poprawę ochrony na morzu) oraz Międzynarodowego kodeksu dla ochrony statków i obiektów portowych (kodeks ISPS)⁶³.

Działanie 14: Zwiększenie wsparcia dla operacyjnych działań zwalczania nielegalnego obrotu środkami odurzającymi w Afryce Zachodniej

Główne podmioty unijne: Komisja, państwa członkowskie, MAOC-N, Europol.

⁶¹ https://www.emcdda.europa.eu/publications/manuals/european-prevention-curriculum_en

⁶² JOIN/2021/30 final.

⁶³ [SOLAS XI-2 oraz kodeks ISPS \(imo.org\)](#).

Zatoka Gwinejska stała się jednym z **głównych szlaków przemytu narkotyków** z Ameryki Południowej. Narkotyki trafiają do Europy przez Zatokę Gwinejską na statkach rybackich, łodziach rekreacyjnych, żaglowych i innych rodzajach statków opuszczających Amerykę Południową. Nielegalny ładunek ładuje się na takie jednostki na morzu, a następnie płyną one w kierunku Zatoki Gwinejskiej, aby dostarczyć narkotyki na inne statki. Następnie statki te przywożą ładunek na ląd, a z tego miejsca narkotyki są przemycane przez Saharę do Europy.

Zgodnie ze strategią UE w zakresie bezpieczeństwa morskiego w obliczu zmieniających się zagrożeń morskich oraz planem działania⁶⁴ i strategią UE dotyczącą Zatoki Gwinejskiej⁶⁵ Komisja wraz z państwami członkowskimi UE będzie pracować nad skoordynowanym sposobem rozwiązania problemu tego szlaku dostaw narkotyków. Działanie to będzie obejmować wymianę informacji, wzmocnienie krajowej obecności na morzu na tym obszarze, ułatwienie wspólnych operacji przy wsparciu Morskiego Centrum Analiz i Operacji ds. Zwalczenia Narkotyków (MAOC-N) oraz dalsze **wspieranie rozwoju zdolności państw Afryki Zachodniej do zwalczania nielegalnego obrotu środkami odurzającymi**, na przykład za pośrednictwem programu zwalczania nielegalnych przepływów na świecie (GIFP).

Przyszły program bezpieczeństwa morskiego **„Zwiększanie bezpieczeństwa morskiego w Afryce” (bezpieczne morza dla Afryki)** ma na celu wzmocnienie zdolności organów ścigania w zakresie zwalczania nielegalnego handlu narkotykami na morzu, zarówno w regionie Zatoki Gwinejskiej, jak i wzdłuż wybrzeża Suahili i regionu wyspiarskiego Zachodniego Oceanu Indyjskiego.

Ponadto w przypadku Afryki Zachodniej UE jest w trakcie badania **potencjalnej przyszłej interwencji regionalnej, w ramach której stosowane będzie kompleksowe podejście skupiające się na „korytarzach i ośrodkach handlu narkotykami”**. Taki program dodatkowo wsparłby wysiłki na rzecz stabilizacji, w szczególności dzięki wyeliminowaniu potencjalnych powiązań między przestępczością zorganizowaną a rozprzestrzenianiem się działalności terrorystycznej w Afryce Zachodniej.

Działanie 15: Zacieśnienie współpracy UE z państwami Ameryki Łacińskiej i Karaibami w zakresie zwalczania przestępczości zorganizowanej

Główne podmioty unijne: Komisja, Europol, Eurojust, państwa członkowskie.

Ponieważ zagrożenia przestępczymi, z którymi zmagają się Ameryka Łacińska i Karaiby (AŁiK) oraz UE, poważnie wpływają na bezpieczeństwo i dobrobyt mieszkańców w obu regionach, musimy połączyć siły, aby zwalczać to zagrożenie. Traktując tę kwestię priorytetowo, Komisja negocjuje **umowy międzynarodowe w sprawie wymiany danych osobowych z Europolem** z Boliwią, Brazylią, Ekwadorem, Meksykiem i Peru, aby usprawnić współpracę

⁶⁴ Zmienioną EUMSS przesłano Radzie do zatwierdzenia.

⁶⁵ Strategia UE dotycząca Zatoki Gwinejskiej, 17 marca 2014 r., Rada Unii Europejskiej, <https://www.consilium.europa.eu/media/28734/141582.pdf>.

z organami ścigania z Ameryki Łacińskiej. Komisja zwiększa również wysiłki na rzecz zakończenia negocjacji w sprawie **umów o międzynarodowej współpracy sądowej z Eurojustem** z Brazylią, Argentyną i Kolumbią. Komisja rozważy również zaproponowanie rozszerzenia mandatu Rady, w szczególności na inne państwa Ameryki Łacińskiej, w celu przyszłego zaangażowania Eurojustu we współpracę sądową w tym regionie.

W ramach wzmocnionego partnerstwa UE–LAC na rzecz sprawiedliwości i bezpieczeństwa oraz inicjatywy „Drużyna Europy” istnieją programy regionalne wspierające działania w zakresie zintegrowanego zarządzania granicami oraz walkę z handlem ludźmi i przemytem ludzi w kilku państwach Ameryki Południowej⁶⁶ (EUROFRONT), a także zmniejszenia podaży i popytu na narkotyki w Ameryce Łacińskiej i w regionie Karaibów (COPOLAD) oraz program zwalczania nielegalnych przepływów na świecie, którego celem jest budowanie zdolności do zwalczania przestępczości zorganizowanej w Ameryce Łacińskiej i na Karaibach (i w innych regionach). Dialog wysokiego szczebla zostanie również wzmocniony dzięki mechanizmowi koordynacji i współpracy UE–CELAC w zakresie środków odurzających. W tym zakresie **nowa edycja europejsko-latynoskiego programu wsparcia walki z transnarodową przestępczością zorganizowaną (EL PAcCTO 2.0)** zapewni dodatkowe zasoby w celu zacieśnienia współpracy organów ścigania między UE a państwami Ameryki Łacińskiej i Karaibów, w tym wsparcie dla Ameripolu. Dzięki wspólnemu projektowi, będącemu częścią EL PAcCTO 2.0 wspierana i wzmocniana będzie wymiana informacji i danych wywiadowczych, nastąpią usprawnienie operacji i maksymalizacja wykorzystania danych między Europolem a Kolumbią w celu rozbijania siatek przestępczych zajmujących się nielegalnym obrotem środkami odurzającymi. Zgodnie z podejściem „Drużyna Europy” Komisja zbada również możliwości wspierania **lokalnych specjalnych zespołów dochodzeniowo-śledczych** w prowadzeniu złożonych dochodzeń w państwach niebędących członkami UE.

W 2022 r. w Guayaquil w Ekwadorze skonfiskowano 44 tony kokainy. Porty w rejonie Guayaquil stały się jednym z centrów logistycznych najczęściej wykorzystywanych do przemytu narkotyków do Europy w kontenerach. Wraz z organami krajowymi Komisja zainicjuje **szczegółową ocenę słabych punktów portów w Guayaquil** i na obszarze zatoki Guayaquil, aby nadać priorytet przyszłym działaniom, w tym wsparciu UE.

Działanie 16: Zawieranie sojuszy na rzecz przeciwdziałania zagrożeniom związanym z narkotykami syntetycznymi

Główne podmioty: Komisja, Europol, EMCDDA i państwa członkowskie

Narkotyki syntetyczne można łatwo i szybko wytwarzać na całym świecie w dużych ilościach i z tanich substancji chemicznych. W ostatnim dziesięcioleciu narkotyki syntetyczne rozpowszechniły się na szczeblu międzynarodowym i regionalnym i **stanowią realne zagrożenie** dla zdrowia i bezpieczeństwa. Coraz większy niepokój budzi ponadto produkcja w Europie narkotyków syntetycznych, które są wywożone do wielu krajów. UE powinna zatem przyjąć odpowiedzialność i wnieść wkład w przeciwdziałanie temu zjawisku, w szczególności

⁶⁶ Argentyna, Boliwia, Brazylia, Ekwador, Kolumbia, Peru i Paragwaj.

w drodze poszukiwania partnerów międzynarodowych. Wymiana informacji i doświadczeń jest bardzo cenna, zwłaszcza z państwami Ameryki Północnej, w których problemy związane z fentanylem występują najczęściej. UE musi zwiększyć gotowość i wprowadzić solidne środki nadzoru.

7 lipca 2023 r. Komisja potwierdziła, że UE przystąpi do **światowej koalicji na rzecz przeciwdziałania zagrożeniom związanym z narkotykami syntetycznymi** będącej inicjatywą Stanów Zjednoczonych. Komisja i Wysoki Przedstawiciel, wraz z odpowiednimi agencjami UE i państwami członkowskimi, wniosą wkład w prace koalicji na rzecz poprawy zdolności w zakresie globalnego nadzoru, zwiększenia gotowości na wyzwania związane z wytwarzaniem narkotyków syntetycznych i z handlem tymi narkotykami oraz opracowania podejść mających na celu ograniczenie popytu na środki odurzające i związanych z ich używaniem szkód. Komisja wspiera również wysiłki USA na rzecz przedstawienia rezolucji Zgromadzenia Ogólnego ONZ w sprawie narkotyków syntetycznych do zatwierdzenia w grudniu 2023 r.

Komisja będzie również prowadzić dalszą wymianę informacji z **Chinami, w szczególności w ramach unijnego dialogu na temat środków odurzających**, w celu zacieśnienia współpracy w odniesieniu do produkcji niedozwolonych środków odurzających oraz nielegalnego wykorzystania prekursorów narkotyków i innych substancji chemicznych, które są niezbędne do nielegalnego wytwarzania środków odurzających, oraz handlu tymi substancjami. Równoległe z kolejnym dialogiem między UE a Chinami w sprawie środków odurzających, który ma odbyć się w 2024 r., Komisja zamierza wznowić wzajemną pomoc administracyjną w ramach **wspólnej grupy monitorującej UE i Chin ds. prekursorów narkotyków** w celu wymiany informacji. Pomoże to również zapobiegać nielegalnemu wykorzystywaniu prekursorów narkotyków i substancji chemicznych często wykorzystywanych do wytwarzania niedozwolonych środków odurzających będących przedmiotem handlu między UE a Chinami.

Działanie 17: Zacieśnienie współpracy organów ścigania i współpracy sądowej z jurysdykcjami niechętnymi współpracy

Główne podmioty: Komisja, państwa członkowskie

Nowoczesne siatki przestępcze mają charakter transgraniczny. Wykorzystują one międzynarodowe szlaki handlowe do obrotu wszelkiego rodzaju nielegalnymi towarami i wykorzystują luki między jurysdykcjami do handlu środkami odurzającymi oraz ukrywania i prania ogromnych dochodów z działalności przestępczej⁶⁷. Jednocześnie jurysdykcje niechętne współpracy są wykorzystywane jako bezpieczne schronienie dla szczególnie istotnych przestępców, którzy ukrywają się w celu uniknięcia dochodzenia i ścigania. Ponadto osoby prowadzące podziemne systemy bankowe zazwyczaj ukrywają się w państwach, w których współpraca policyjna i sądowa z UE jest złożona i w których mogą cieszyć się wysokim poziomem życia.

⁶⁷ <https://www.europol.europa.eu/publications-events/main-reports/socta-report>

Niedawne szeroko zakrojone dochodzenia, takie jak udana operacja „Desert Light” wspierana przez Europol w listopadzie 2022 r.⁶⁸, pokazały również, że **niezbędna jest skuteczna współpraca sądowa z państwami spoza UE**, aby zapewnić ekstradycję, ściganie karne i skazanie zatrzymanych przestępców. Kluczowe jest zatem **zacieśnienie współpracy w zakresie egzekwowania prawa i współpracy sądowej z państwami niebędącymi członkami UE**. Szczególną uwagę należy zwrócić na ekstradycję, dochodzenia finansowe i odzyskiwanie mienia znajdującego się poza UE, w tym dzięki ścisłej współpracy urzędników łącznikowych państw członkowskich lub agencji UE oddelegowanych do państw niebędących członkami UE. Aby zwiększyć koordynację, zmaksymalizować wpływ UE i poprawić współpracę z państwami spoza UE, należy rozważyć powołanie i rozmieszczenie unijnych urzędników łącznikowych ds. ścigania przestępczości i sądownictwa w kluczowych państwach spoza UE.

Oprócz usprawnionych działań operacyjnych ważne jest również posiadanie wspólnych ram prawnych dla skutecznej współpracy w dziedzinie prawa karnego na szczeblu międzynarodowym. W ramach współpracy z państwami spoza UE Komisja zachęca je do przystąpienia do konwencji Rady Europy dotyczących pomocy prawnej w sprawach karnych⁶⁹, ekstradycji⁷⁰ oraz zajmowania i konfiskaty⁷¹.

Komisja będzie pracować nad określeniem bieżących problemów, z jakimi borykają się państwa członkowskie i państwa spoza UE, aby połączyć wysiłki dyplomatyczne na rzecz skuteczniejszej i zgodnej ze standardami UE współpracy w zakresie praw podstawowych. Ponadto Komisja zbada możliwość rozpoczęcia negocjacji w celu zawarcia konkretnych **unijnych umów o ekstradycji**, jeżeli spełnione są warunki wstępne zawarcia takich umów.

3.5. Współpraca i udzielanie wsparcia

Od czasu przyjęcia unijnych strategii Komisja, państwa członkowskie oraz agencje i organy UE spotykały się regularnie, aby stworzyć multidyscyplinarną społeczność decydentów i praktyków oraz prowadzić regularny dialog. Komisja będzie nadal współpracować ze wszystkimi zainteresowanymi stronami w zakresie wdrażania strategii zwalczania przestępczości zorganizowanej oraz działań przedstawionych w niniejszym komunikacie w celu wymiany najlepszych praktyk, ułatwienia wymiany informacji i współpracy operacyjnej oraz refleksji nad przyszłymi potrzebami.

⁶⁸ <https://www.europol.europa.eu/media-press/newsroom/news/heat-rising-european-super-cartel-taken-down-in-six-countries>.

⁶⁹ Konwencja Rady Europy o pomocy prawnej w sprawach karnych (ETS nr 30), <https://rm.coe.int/16800656ce>.

⁷⁰ Konwencja Rady Europy o ekstradycji (ETS nr 24), <https://rm.coe.int/1680064587>.

⁷¹ Konwencja Rady Europy o praniu, ujawnianiu, zajmowaniu i konfiskacie dochodów pochodzących z przestępstwa oraz o finansowaniu terroryzmu (CTS nr 198), <https://rm.coe.int/168008371>.

Ponadto Komisja uruchomiła środki finansowe w celu zwalczania przestępczości zorganizowanej za pomocą specjalnego finansowania unijnego na lata 2023–2025. Komisja zorganizuje proces zaproszeń do składania wniosków w ramach **Funduszu Bezpieczeństwa Wewnętrznego** w odniesieniu do kilku tematów, w tym korupcji, dochodzeń o przestępstwa komputerowe i wsparcia dla EMPACT. W szczególności Komisja opublikuje **zaproszenie do składania wniosków w sprawie przestępczości zorganizowanej na łączną kwotę 20 mln EUR do końca 2023 r.**

4. WNIOSKI

Skala, wyrafinowanie i brutalne konsekwencje przestępczości zorganizowanej stały się poważnym zagrożeniem dla bezpieczeństwa UE. Biorąc pod uwagę, że metody stosowane przez siatki przestępcze stają się coraz bardziej wyrafinowane, UE powinna: **pilnie zwiększyć zakres działań mających na celu likwidację tych sieci.** W niniejszym dokumencie określono zatem kluczowe działania niezbędne na szczeblu UE, aby zintensyfikować walkę z siatkami przestępczymi stanowiącymi istotne zagrożenie oraz z nielegalnym obrotem środkami odurzającymi. Należy bez zwłoki kontynuować prace nad pełnym wdrożeniem unijnej strategii zwalczania przestępczości zorganizowanej i strategii UE w dziedzinie narkotyków. Komisja zobowiązuje się do wdrożenia tych dodatkowych działań w latach 2024–2025 w ścisłej współpracy z państwami członkowskimi oraz agencjami i organami UE.

Wspólne, solidne i skuteczne przepisy mają zasadnicze znaczenie dla wzmocnienia środków krajowych, a także unijnej i międzynarodowej współpracy w zakresie zwalczania przestępczości zorganizowanej i nielegalnego obrotu środkami odurzającymi oraz dla ochrony ofiar tych przestępstw. **Komisja zwraca się do Parlamentu Europejskiego i Rady o przyjęcie przed upływem kadencji dyrektywy w sprawie konfiskaty i odzyskiwania mienia, zmiany rozporządzenia Prüm, przepisów dotyczących łączenia rejestrów rachunków bankowych, proponowanego pakietu legislacyjnego dotyczącego przeciwdziałania praniu pieniędzy oraz projektu dyrektywy w sprawie zwalczania korupcji za pomocą prawa karnego.** Komisja potwierdza swoje zobowiązanie do ścisłej współpracy ze współprawodawcami, aby osiągnąć ten cel.

Walka z przestępczością zorganizowaną i nielegalnym obrotem środkami odurzającymi musi być priorytetem UE i jej państw członkowskich. **Musimy wspólnie zająć się zagrożeniami, przed którymi stoimy,** dlatego Komisja wnioskuje do Parlamentu Europejskiego i Rady o pełne zatwierdzenie priorytetów oraz środków średnio- i długoterminowych określonych w niniejszym planie działania.